

**HET IS DE
VRAAG
WAAROM DE
INTERNAL
AUDIT BIJ
DANSKE NOOIT
ZIJN VINGER
OPSTAK
OVER DE
EXCEPTIONELE
WINSTEN DIE
DE BANK
MAAKTE IN
ESTLAND**

**Dit is een beknopte versie van de
speech die Paul Koster in december
hield bij de PCAOB (Public
Company Accounting Oversight
Board) in Washington.**

er hopelijk wel in gaat slagen het controleproces meer toegevoegde waarde te geven.

VELE SCHANDALEN

Want nu kost de controle vooral geld. De grote vier (EY, PwC, Deloitte en KPMG) verdienen per jaar zo'n 50 miljard dollar aan de controle van 90 procent van de wereldwijd beursgenoteerde bedrijven. Dat maakt de vier grote accountantskantoren tot een machtige factor in de economie. Hun businessmodel staat echter meer en meer ter discussie als gevolg van de vele schandalen.

De vraag is wat er gedaan kan worden om het vertrouwen in de rol van de accountant in de toezichtketen te herstellen.

De centrale vraag daarbij is wat het doel is van de accountantscontrole. In de controleverslagen bij Danske Bank over de jaren 2012-2015 werden maatregelen tegen witwassen en het "ken-uw-klant" principe niet als *key audit matters* aangemerkt.

EY zei daarover dat dat soort zaken meer iets was voor de interne audit. Dat doet wel de vraag rijzen waarom de internal audit bij Danske nooit zijn vinger opstak over de exceptionele winsten die de bank maakte in Estland. Al in 2007 bij de overname van de Estlandse tak van Sampo werd erop gewezen dat het belangrijk was om goed te kijken wie de klanten waren en wat zij uitspookten. In 2012 waren er vragen van de Deense financiële toezichthouder over witwaspraktijken, waarop de bank pas in 2013 iemand verantwoordelijk maakte voor antiwitwasbeleid. JP Morgan wil dan al niet meer via Danske geld overmaken. Het aandeel Danske stijgt rustig door en in 2018 maakt de bank bekend dat maar liefst 900 medewerkers zich bezighouden met het voorkomen van witwassen en andere financiële misdrijven. Kort na deze mededeling komt uit

dat de Estse dochter van Danske "misschien" wel betrokken is bij witwassen.

Met dat "misschien" lijkt het of wordt geprobeerd de zaak waarover al in 2007 de alarmbellen afgingen wat te bagatelliseren, maar al snel komt uit dat het een schandaal van enorme proporties wordt. Pas in oktober 2018 sneuvelt de CEO en in november stemmen de aandeelhouders van Danske de voorzitter van de Raad van Commissarissen weg. Een ramp voor alle betrokkenen, waaronder de aandeelhouders, die zich moesten behelpen met publiek beschikbare (en onjuiste) informatie die door de onderneming is verstrekt. Het eindigt in een strafrechtelijk onderzoek.

AAN DE BEL TREKKEN

Had een meer pro-actief bestuur deze ramp kunnen voorkomen? Had de accountant eerder aan de bel kunnen en moeten trekken? Hoe beoordeelde de Centrale Bank de balansrisico's van de bank? Heeft de interne auditcommissie meer geweten en niet alles willen delen? Wat in ieder geval blijkt uit de gebeurtenissen bij Danske is dat de communicatie en de samenwerking binnen de toezichtketen ernstig tekortschoot.

Er is een belangrijke verbetering nodig van de slagkracht van de auditcommissie en van de communicatie tussen de accountant, de toezichthouders en de auditcommissie. Maar aandeelhouders moeten ook stilstaan bij de kosten van het toezicht. Betalen ondernemingen te veel of misschien wel te weinig aan hun accountants? Moet er in plaats van een generieke controleoefening niet meer aandacht naar het vaststellen van wat er precies gecontroleerd moet worden zodat er een meer gerichte controleslag komt? Dat kan alleen als de onderneming en de toezichthouders, zowel intern als extern, wat inniger samenwerken.

